

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2015, sp. zn. 8 Tdo 1337/2015, ECLI:CZ:NS:2015:8.TDO.1337.2015.1

Číslo: 24/2016

Právní věta: Nutná obrana, Ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky § 29, § 146a odst. 3 tr. zákoníku I. Jestliže pachatel fyzicky napadl osobu, která na něj před tím násilím zaútočila, a to ze strachu před jejím dalším útokem, může spáchat trestný čin ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku jen tehdy, nejednal-li za splnění podmínek nutné obrany podle § 29 tr. zákoníku. Jednání ze strachu jako omluvitelné pohnutky a jednání z obavy z přímo hrozícího nebo trvajících útoku totiž mohou být velmi blízká a mohou nastat za obdobných situací, přičemž souvisejí s duševními prožitky pachatele a odvíjí se od nich jeho následné chování, mají však různé důsledky z hlediska jeho trestní odpovědnosti. Ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky, Znalecký posudek § 146a odst. 3 tr. zákoníku, § 105 odst. 1 tr. ř. II. Posouzení činu, jímž pachatel způsobil útočníkovi těžkou újmu na zdraví v silném rozrušení ze strachu v době, kdy jej útočník fyzicky napadl, jako trestného činu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku je možné jen tehdy, je-li prokázáno, že obava (strach), v níž pachatel jednal, u něj vyvolala takové duševní rozpoložení, které ve svém důsledku způsobilo psychické pochody, silnější emoce či emotivní prožitky, jež vedly ke značnému zúžení jeho vědomí a k oslabení jeho zábran (srov. rozhodnutí č. 14/2011 Sb. rozh. tr.). K objasnění duševního stavu pachatele v době, kdy se měl dopustit jednání z omluvitelné pohnutky spočívající „v silném rozrušení“, je třeba zpravidla opatřit znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, případně psychologie.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.11.2015

Spisová značka: 8 Tdo 1337/2015

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Nutná obrana, Ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky, Znalecký posudek

Předpisy: § 105 odst. 1 tr. ř.
§ 146a odst. 3 tr. zákoníku
§ 29 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného J. M. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 3. 2015, sp. zn. 4 To 39/2015, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 11. 2014, sp. zn. 8 T 152/2011, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo

zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Českých Budějovicích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 11. 2014, sp. zn. 8 T 152/2011, byl obviněný J. M. uznán vinným zločinem těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se dopustil skutkem spáchaným tak, že dne 1. 1. 2011 v době kolem 12:30 hod. v obci N. H., na N. r. před domem, poté, co nejprve oslovil zde procházejícího J. Š. a M. V. s tím, aby nenavštěvovali jeho restauraci T., a co se jmenovanými došlo ke slovní rozepři a následné vzájemné fyzické potyčce, vytáhl svůj revolver zn. Brazília, ráže 38 Speciál, který měl uložen v pouzdru na opasku na levé straně, a bez výstrahy z něj vystřelil proti tělu J. Š., kterého zasáhl do pravého podžebří, kdy střela pronikla vstřední částí tlustého střeva a dutinou zábríšní vpravo a odlomila drobnou část kosti kyčelní vpravo, tedy mu způsobil zranění těžké pro poškození důležitého orgánu s obvyklou dobou léčení kolem dvou až tří měsíců.

2. Za tento zločin byl obviněný odsouzen podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří let, který mu byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let, a podle § 70 odst. 1 tr. zákoníku k trestu propadnutí věci, a to revolveru zn. Brazília, ráže 38 Speciál. Rovněž bylo rozhodnuto o náhradě způsobené škody.

3. Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací z podnětu odvolání obviněného rozsudkem ze dne 19. 3. 2015, sp. zn. 4 To 39/2015, podle § 258 odst. 1 písm. b), d), f) tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 11. 2014, sp. zn. 8 T 152/2011, v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného uznal vinným přečinem ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, a to na základě skutkového zjištění popsaneho obdobně jako v rozsudku soudu prvního stupně s tím rozdílem, že změnil část „a co se jmenovanými došlo ke slovní rozepři a následné vzájemné fyzické potyčce, vytáhl svůj revolver zn. Brazília, ráže 38 Speciál, který měl uložen v pouzdru na opasku na levé straně“ na nové zjištění, že „došlo se jmenovanými ke slovní rozepři, poté, co byl jimi fyzicky napaden, z obavy před dalším napadáním vytáhl svůj revolver zn. Brazília, ráže 38 Speciál“. Mimo takto zmíněných změn skutková zjištění popsal ve shodě s tím, jak to učinil soud prvního stupně.

4. Za uvedený přečin odvolací soud obviněného podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu tří let. Podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku mu uložil trest propadnutí revolveru a rozhodl i o náhradě škody.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti označenému rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolání proti výroku o vině i o trestu, a to pro nesprávné právní posouzení skutku, k němuž došlo v souvislosti s vadným hodnocením důkazů, které soudy v odůvodnění svých rozsudků řádně nevyložily. Obviněný v dovolání nejprve poukázal na výpovědi poškozeného J. Š. a M. V., kteří potvrzovali, že jimi byl napaden, jakož i na výpovědi svědků V. R. a M. S., z nichž vyplývá, že útok zahájili právě J. Š. a M. V., kteří navíc byli více jak o generaci mladší a měli fyzickou převahu. Obviněný vysvětlil, že pokud proti útočníkům použil střelnou zbraň, kterou by mohl další útok J. Š. a M. V. odvrátit, uvědomil si, že ji má u sebe až ve chvíli napadení, snažil se ji vyjmout z pouzdra a tehdy došlo k nechtěnému výstřelu pod nohy útočníků. Tento výstřel je však neodradil od dalšího útoku, protože ho i nadále škrtili. Přitom došlo při další manipulaci se zbraní k

následnému nechtěnému výstřelu, který již poškozeného J. Š. zasáhl.

6. Obviněný vznesl výhrady proti protokolu o ohledání místa činu, který podle jeho názoru neobsahuje žádné skutečnosti významné pro zjištění skutkového stavu věci, ale pouze orientační informace, protože ani čtyři pokusné situace v něm konstruované nevedly k závěru o protiprávním jednání obviněného. Rovněž závěry znalce JUDr. Z. N. z oboru kriminalistika, odvětví se zvláštní specializací sebeobrana, služební zákroky a vedení boje zblízka, o tom, že obviněný konflikt svým postupem vyprovokoval, obsahují nepřijatelné subjektivní názory. Z těchto důvodů obviněný shledal, že ve zjištěném skutkovém ději je řada nepřesností a neúplností, které, pokud nebudou vyjasněny dalšími provedenými důkazy, zakládají důvody pro použití zásady *in dubio pro reo*.

7. I přes tyto námitky proti správnosti skutkových zjištění, při respektu ke skutku tak, jak byl odvolacím soudem prokázán a popsán, obviněný považoval použitou právní kvalifikaci za nesprávnou, protože soud druhého stupně, byť obviněného uznal vinným podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, nevzal v úvahu všechny rozhodné a prokázané okolnosti, které odlišují jednání v omluvitelné pohnutce z důvodu silného rozrušení ze strachu od situace, při níž obránce jedná za podmínek nutné obrany podle § 29 tr. zákoníku, když i podle odvolacího soudu ze strany J. Š. a M. V. došlo k útoku na obviněného (viz svědectví J. N., M. S., policisty M. B., F. J. a V. R.), při kterém byl škrcen a měl z nich strach. Obviněný též namítl, že skutečnost, že obviněný útočníky oslovil proto, aby nešli do jeho restaurace v podnapilém stavu, ve kterém se oba nacházeli, nelze považovat za vyprovokování daného útoku a taková úvaha k vyloučení nutné obrany nepostačuje. Odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 12. 2001, sp. zn. [4 Tz 284/2001](#), obviněný zdůraznil, že i vyprovokovaný útok je útokem ve smyslu nutné obrany, pokud bylo prokázáno, že obviněný se bránil trvajícím fyzickému útoku J. Š. a M. V., který směřoval proti jeho životu či zdraví. Dodal, že přiměřenost obrany nelze srovnávat s proporcionalitou, neboť obviněný byl vystaven vyhrožování J. Š. a M. V., které přerostlo v násilné natlačení na zeď, uchopení za krk a škrcení. Za této situace jednání obviněného nevybočilo z mezí nutné obrany, neboť bylo reakcí na fyzický útok nebezpečných pachatelů, byť neozbrojených. Použití zbraně proti útočníkovi, který sám není ozbrojen, nutnou obranu nevylučuje, neboť obrana musí být způsobila útok odvrátit. Zákon připouští, aby obránce použil i podstatně důraznější prostředek než útočník, a také to, aby způsobil citelně závažnější následek, než jaký hrozil z útoku (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2009, sp. zn. [6 Tdo 1347/2008](#), a ze dne 28. 3. 2006, sp. zn. [7 Tdo 272/2006](#)).

8. V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil dovoláním napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích, jakož i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně a všechna další rozhodnutí na tyto rozsudky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změnám, k nimž zrušením došlo, pozbyla svého zákonného podkladu.

9. K dovolání obviněného se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil i státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství, jenž v první části dovolání shledal námitky, které pod uvedený dovolací důvod podřadit nelze, neboť obviněný vytýkal nedostatky ve skutkových zjištěních a způsobu hodnocení důkazů, které jsou založené na nerespektování ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., § 125 tr. ř. a zásady *in dubio pro reo*. V druhé části dovolání, v níž obviněný v souladu s označeným dovolacím důvodem zpochybnil právní kvalifikaci přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, spatřoval námitky, z jejichž podnětu již lze napadené rozhodnutí přezkoumávat, protože obviněný se na podkladě skutkových zjištění domáhal nutné obrany ve smyslu § 29 tr. zákoníku a v důsledku toho své beztrestnosti. Tuto výhradu však státní zástupce nepovažoval za opodstatněnou, protože se s ní soudy obou stupňů, byť stručně, vypořádaly a uzavřely, že obrana obviněného byla zcela zjevně nepřiměřená předmětnému útoku.

10. Státní zástupce se s dovoláním obviněného ztotožnil v tom, že při posouzení, zda určité jednání je nutnou obranou či nikoli, není samo o sobě rozhodné, kdo útok od počátku vyprovokoval, ale to, zda

takové jednání splňuje podmínky uvedené v § 29 tr. zákoníku. Přiměřenost obrany se posuzuje především z hlediska intenzity obou akcí, což vyjadřuje pojem „způsobu útoku“, a proto obviněný správně poukazoval na to, že u nutné obrany se nevyžaduje její přiměřenost ve smyslu naprosté proporcionality, neboť tato obrana musí být intenzivnější, aby útok odvrátila. I když posouzení, zda je určité jednání nutnou obranou nebo již excesem z nutné obrany, je obtížné, a i přesto, že obviněný byl skutečně napaden dvěma útočníky, o nichž bylo známo, že jsou konfliktními osobami, a dokonce téhož dne nedlouho předtím byli účastní incidentu v jiné restauraci, nebyla obava z nich natolik intenzivní, jak obviněný popisoval. Státní zástupce proto i při těchto zjištěních vyslovil závěr, že přestože jednání obviněného odráželo útok J. Š. a M. V., jeho obrana byla zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Za přílehu proto považoval právní kvalifikaci jako přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, která je privilegovanou skutkovou podstatou k trestnému činu ublížení na zdraví podle § 145 tr. zákoníku a postihuje takové případy nižším trestem. Ve věci obviněného lze ze skutkových zjištění dovodit, že jeho jednání bylo ovlivněno silným rozrušením vyvolaným strachem z poškozeného J. Š., který měl nevalnou pověst, a ze svědka M. V. v důsledku jeho agresivního výtržnického jednání, když oba měli nad obviněným fyzickou převahu a byli ovlivněni alkoholem, a proto v důsledku rozrušení způsobeném strachem z nich užil svou legálně drženou střelnou zbraň a způsobil zranění v podobě těžké újmy na zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku. V závěru svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby bylo dovolání obviněného pro jeho neopodstatněnost odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

III.

Přípustnost dovolání

11. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř., bylo podáno oprávněnou osobou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), a že netrpí vadami, pro které by jej mohl podle § 265i odst. 1 tr. ř. odmítnout. Proto v souladu s § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodu uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející.

12. Dovolání obviněného podané podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obsahuje dvě skupiny námitek, přičemž první skupinu tvoří ty, jimiž obviněný poukazoval na nedostatky v provedeném dokazování výtkami, že soudy v něm nepostupovaly důsledně podle pravidel vymezených v § 2 odst. 5, 6 tr. ř. nebo neodůvodnily své závěry v souladu s § 125 tr. ř. a že nepostupovaly podle pravidla in dubio pro reo vyplývajícího ze zásady presumpce neviny. Ve druhé části dovolání vytýkal vady v použité právní kvalifikaci a domáhal se své beztrestnosti z důvodu splnění podmínek nutné obrany podle § 29 tr. zákoníku.

13. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat buď nesprávnost právního posouzení skutku, tj. mylnou právní kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva, anebo vadnost jiného hmotněprávního posouzení. Z toho vyplývá, že důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být samotné nesprávné skutkové zjištění, a to přesto, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotněprávní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená v jeho odůvodnění. V rámci dovolání podaného z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možné na skutkový stav poukázat pouze z hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva (srov. př. nález Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. [IV. ÚS 564/02](#), či usnesení ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. [III. ÚS 282/03](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2006, sp. zn. [5 Tdo 708/2006](#)). Nejvyšší soud je zásadně povinen vycházet ze skutkových zjištění

soudu prvního stupně, případně doplněných nebo pozměněných odvolacím soudem. V návaznosti na tento skutkový stav pak zvažuje hmotněprávní posouzení, přičemž samotné skutkové zjištění učiněné v napadených rozhodnutích nemůže změnit, a to jak na základě případného doplňování dokazování, tak i v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů. To vyplývá také z toho, že Nejvyšší soud v řízení o dovolání jako specifickém mimořádném opravném prostředku, který je zákonem určen k nápravě procesních a právních vad rozhodnutí vymezených v § 265a tr. ř., není a ani nemůže být další (třetí) instancí přezkoumávající skutkový stav věci v celé šíři, neboť v takovém případě by se dostával do role soudu prvního stupně, který je z hlediska uspořádání zejména hlavního líčení soudem zákonem určeným a také nejlépe způsobilým ke zjištění skutkového stavu věci ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř., popř. do pozice soudu projednávajícího řádný opravný prostředek, který může skutkový stav korigovat prostředky k tomu určenými zákonem. V té souvislosti je třeba zmínit, že je právem i povinností nalézacího soudu hodnotit důkazy v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř., přičemž tento postup ve smyslu § 254 tr. ř. přezkoumává odvolací soud. Zásah Nejvyššího soudu jako dovolacího soudu do takového hodnocení přichází v úvahu jen v případě, že by skutková zjištění byla v extrémním nesouladu s právními závěry učiněnými v napadeném rozhodnutí (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2000, sp. zn. [II. ÚS 215/99](#), ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. [III. ÚS 84/94](#)). Zásah do skutkových zjištění je dále v rámci řízení o dovolání přípustný jen tehdy, učinil-li dovolatel extrémní nesoulad předmětem svého dovolání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. [8 Tdo 849/2006](#)). K extrémnímu nesouladu mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními srov. také např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. [7 Tdo 448/2010](#), usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2009, sp. zn. [IV. ÚS 889/09](#), nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2005, sp. zn. [III. ÚS 359/05](#). Vzhledem k tomu, že právní námitka dovolatele týkající se právní kvalifikace jednání obviněného jako přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku souvisí se zjištěným skutkovým stavem a popisem skutku ve výroku o vině v napadeném rozsudku, zabýval se Nejvyšší soud právě z uvedených hledisek i některými skutkovými námitkami obviněného J. M., které mají bezprostřední vztah k popisu skutku a právním závěrům učiněným odvolacím soudem v napadeném rozhodnutí.

14. Obviněný mimo shora zmíněných skutkových námitek v dovolání v souladu s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. namítal nesprávnost použité právní kvalifikace jako přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, a proto z podnětu těchto právních námitek Nejvyšší soud zkoumal správnost přezkoumávaného výroku o vině, jímž byl obviněný napadeným rozhodnutím odvolacího soudu uznán vinným.

IV.

Důvodnost dovolání

15. Nejvyšší soud k výhradě týkající se nesprávného právního posouzení skutku především zkoumal, zda právní kvalifikace jednání obviněného jako přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku odpovídá skutku tak, jak byl soudem druhého stupně popsán ve výroku o vině v jeho odsuzujícím rozsudku, a to v alternativě, že jinému způsobil těžkou újmu na zdraví v silném rozrušení ze strachu, a zda odvolací soud při tomto svém právním závěru vzal v úvahu všechny rozhodné a prokázané okolnosti, které odlišují jednání v omluvitelné pohnutce z důvodu silného rozrušení ze strachu od situace, při níž obránce jedná za podmínek nutné obrany podle § 29 tr. zákoníku, již se domáhal obviněný.

16. Přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo jinému úmyslně způsobil těžkou újmu na zdraví v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí mysli anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného. Naproti tomu v nutné obraně podle § 29 tr. zákoníku jedná ten, kdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, v důsledku čehož takový čin jinak trestný není trestným činem.

17. Výrok rozsudku, jímž se obviněný uznává vinným, nebo jímž se obžaloby zprošťuje, musí podle § 120 odst. 3 tr. ř. přesně označovat trestný čin, jehož se výrok týká, a to nejen zákonným pojmenováním a uvedením příslušného zákonného ustanovení, nýbrž i uvedením, zda jde o zločin nebo přečin, a místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, jakož i uvedením všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu. Z toho mimo jiné vyplývá potřeba, aby popis skutku, zejména pak způsob jeho spáchání, byl uveden tak, aby jeho jednotlivé části odpovídaly příslušným znakům skutkové podstaty trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným. Jestliže je znakem objektivní stránky způsob provedení činu, je nutno jej popsat, stejně jako subjektivní znaky skutkové podstaty trestného činu, skutkově, nikoliv právně (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. [5 Tdo 1328/2003](#)). Právní závěr o subjektivních znacích trestného činu se však musí zakládat na skutkových zjištěních soudu vyplývajících z provedení dokazování stejně jako závěr o objektivních znacích trestného činu. Skutečnosti duševního (psychického) života významné pro právní závěr o tom, zda tu je zavinění a v jaké formě, jsou předmětem dokazování právě tak jako všechny ostatní okolnosti naplňující znaky trestného činu (srov. č. [60/1972](#) Sb. rozh. tr.).

18. Ve výroku rozsudku v tzv. skutkové větě musí soud uvést všechny zjištěné skutkové okolnosti, které jsou v posuzovaném případě konkrétním obsahem zákonných znaků skutkové podstaty příslušného zákonného ustanovení, podle kterého byl čin obviněného právně posouzen. Nestačí proto, aby se soud při popisu jednání obviněného omezil, byť jen v některých směrech, na citaci těchto zákonných znaků, neboť ta tvoří tzv. právní větu výroku rozsudku (srov. č. [43/1994-I](#) Sb. rozh. tr.). Ve skutkové větě proto musí být výslovně obsaženy znaky skutkové podstaty tak, aby samotný výrok mohl k jejímu vymezení obstát co do své určitosti, přičemž nedostatky skutkové věty nemohou být zhojeny cestou odůvodnění (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2005, sp. zn. [7 Tdo 1383/2005](#)).

19. V případě skutkové podstaty přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, která je privilegovanou skutkovou podstatou k trestným činům těžkého ublížení na zdraví podle § 145 tr. zákoníku a ublížení na zdraví podle § 146 tr. zákoníku, zaručuje přesný popis skutku, včetně popisu omluvitelných pohnutek, reálnou kontrolu zachování principu totožnosti skutku a je důležitý z řady hmotněprávních důvodů (např. právě pro odlišení od znaků privilegovaných od základních skutkových podstat anebo od okolností vylučujících protiprávnost), ale i procesněprávních důvodů (např. pro dodržení požadavku ne bis in idem), především však slouží k transparentnosti rozhodování orgánů činných v trestním řízení (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2012, sp. zn. [III. ÚS 3395/10](#)).

20. Při uvážení těchto podmínek je nutné poukázat na popis skutku v napadeném rozsudku, jenž odvolací soud uvedl velmi stručně tak, že obviněný „dne 1. 1. 2011 v době kolem 12:30 hod. v obci N. H., na N. r. před domem, poté, co nejprve oslovil zde procházejícího J. Š. a M. V. s tím, aby nenavštěvovali jeho restauraci T., došlo se jmenovanými ke slovní rozepři, poté, co byl jimi fyzicky napaden, z obavy před dalším napadáním vytáhl svůj revolver zn. Brazília, ráže 38 Speciál, a bez výstrahy z něj vystřelil proti tělu J. Š., kterého zasáhl do pravého podžebří, kdy střela pronikla vzestupnou částí tlustého střeva a dutinou zábríšní vpravo a odlomila drobnou část kosti kyčelní vpravo a způsobila mu zranění těžké pro poškození důležitého orgánu s obvyklou dobou léčení kolem dvou až tří měsíců“.

21. Z uvedených skutkových zjištění je zřejmé, že odvolací soud znak skutkové podstaty přečinu podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku „v silném rozrušení ze strachu“ vyjádřil v popisu skutku ve výrokové části svého rozhodnutí jen tak, že obviněný vytáhl svůj revolver „z obavy před dalším napadáním“, což spíše odpovídá obviněným v dovolání namítané nutné obraně podle § 29 tr. zákoníku ve smyslu „odvracení přímo hrozícího nebo trvajících útoku na zájem chráněný trestním zákonem“. Takový popis však dostatečně nevystihuje potřebné a dostatečné skutkové okolnosti,

které jsou právně významné pro naplnění uvedeného zákonného znaku přezkoumávané právní kvalifikace, a to zejména z hlediska intenzity zákonem požadovaného rozrušení, tedy jinými slovy, zda odvolacím soudem uvedená obava před dalším napadáním vedla u obviněného k silnému rozrušení.

22. Přes uvedené nedostatečné skutkové zjištění v popisu skutku odvolací soud podle právní věty a odůvodnění napadeného rozsudku v posuzované věci shledal, že obviněný jednal v „silném rozrušení ze strachu“, což je v obecném slova smyslu duševní stav, v němž pachatel jak vnitřně, tak zpravidla i navenek vykazuje značné emoční vzrušení či neklid, které ovlivňují jeho další jednání a projevují se v průběhu činu, a to bez ohledu na okolnost, zda se na takovém rozrušení podílí též nervová labilita či přímo duševní porucha pachatele (tzv. psychická predispozice), anebo jestli je příčinou silného rozrušení pouze vlastní strach, úlek, zmatek nebo jiné omluvitelné hnutí mysli pachatele (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. [7 Tdo 793/2010](#), uveřejněné pod č. 14/2011 Sb. rozh. tr.).

23. Z hlediska takto chápaného pojmu silného rozrušení bylo nutné, aby skutek obsahoval konkrétní skutečnosti, které by tento znak na základě konkrétních projevů uvedeného emočního stavu obviněného popisovaly. Odvolacím soudem ve skutku uvedená „obava před dalším napadáním“ znak „silného rozrušení“ nepopisuje vůbec, tzn. že v popisu skutkových zjištění potřebné k němu se vážící skutkové okolnosti zcela chybí, přičemž naopak popis skutku odpovídá spíše znakům nutné obrany podle § 29 tr. zákoníku, byť podle odůvodnění napadeného rozsudku tuto obhajobu obviněného odvolací soud neshledává důvodnou (viz strana 16 rozsudku odvolacího soudu). Rovněž pro znak „strachu“ v potřebné intenzitě v popisu skutku není požadovaný skutkový základ, neboť „obava před dalším napadáním“ dostatečně nevystihuje pojem „strachu“ ve smyslu § 146a odst. 3 tr. zákoníku, za nějž se považuje vystupňovaná obava o život nebo o zdraví, zpravidla ve formě vážné újmy na zdraví, jako nelibá emotivní reakce na podstatný vnější podnět v podobě útoku, nebezpečí či jiného ohrožení, zpravidla spojená s neurovegetativními projevy (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1492). Za „strach“ by sice obecně bylo možno považovat i obavu, která však zpravidla vyjadřuje jeho podstatně méně intenzivní podobu, než je tomu u uvedeného pojmu „strachu“ jako takového, u něhož, jak již bylo uvedeno, musí jít o „vystupňovanou obavu o život nebo o zdraví“. Z tohoto důvodu ani „strach“ ve smyslu znaku skutkové podstaty přečinu podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku nemá v popisu zkoumaného skutku v rozsudečném výroku odvolacího soudu potřebné a nutné skutkové okolnosti hlavně co do jeho intenzity.

24. Vzhledem k těmto důvodům je výrok rozsudku odvolacího soudu nedostatečný, neboť popis skutkové věty neobsahuje potřebné skutkové okolnosti, které by dostatečně vymezovaly znaky „silného rozrušení“ a ze „strachu“, aby na jejich základě bylo možné dovodit, že se o tyto znaky skutečně jedná. V důsledku tohoto nedostatečného skutkového popisu je dovoláním napadený rozsudek nepřezkoumatelný. Postačující z těchto hledisek nejsou ani závěry odvolacího soudu obsažené v odůvodnění napadeného rozsudku odvolacího soudu, kde tento soud pouze uvedl, že obviněný se nevhodným chováním ve vztahu k oběma osobám, tedy J. Š. a M. V., dostal do situace, kdy byl oběma fyzicky napaden a škrcen, a dostal se zřejmě do jiné situace, než jak původně předpokládal, že se bude vyvíjet. V okamžiku, kdy byl oběma napadán a škrcen, použil legálně drženou střelnou zbraň, kterou použil proti tělu poškozeného J. Š., a způsobil mu zranění, které je zraněním těžkým. V souvislosti s tím odvolací soud dále konstatoval: „Obžalovaný však takto jednal ve stavu silného rozrušení, ze strachu z obou těchto osob, majících jednak fyzickou převahu, špatnou pověst v místě bydliště, kde se opakovaně projevují agresivním výtržnickým chováním a v době, kdy je kontaktoval, byli tito muži ve stavu opilosti. V okamžiku, kdy byl těmito následně fyzicky atakován, naražen a držen u zdi, lze uzavřít, že byl v silném rozrušení a ve strachu v okamžiku, kdy použil střelnou zbraň“ (viz strana 16 druhý odstavec napadeného rozsudku).

25. Nehledě k tomu, že i tento popis odpovídá spíše znakům nutné obrany, vyplývá z něj, že jsou zde hodnoceny vlastnosti a způsob útoku J. Š. a M. V., které samozřejmě mohly vést ke strachu obviněného, avšak jakkoli nezaznamenává vlastní duševní stav obviněného J. M. z hlediska omluvitelné pohnutky spočívající v jednání „v silném rozrušení ze strachu“, a to především z hlediska jeho požadované intenzity.

26. Nejvyšší soud rovněž shledal nepřezkoumatelnost posuzovaného rozsudku i v tom, že se odvolací soud důsledně nezabýval vztahem nutné obrany podle § 29 odst. 1, 2 tr. zákoníku a přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, který s ohledem na okolnosti, za nichž k činu došlo, i výhrady obviněného v průběhu celého trestního řízení je v přezkoumávané věci podstatný a pro spravedlivé rozhodnutí o vině či nevině obviněného nezbytný. Jednání „v silném rozrušení ze strachu“ (§ 146a odst. 3 tr. zákoníku) a jednání z obavy z „přímo hrozícího nebo trvajícího útoku“ (§ 29 tr. zákoníku) mohou být velmi blízká, mohou nastat za obdobných situací, neboť obě souvisejí s duševními prožitky pachatele, od nichž se odvíjí jeho následné konfliktní chování.

27. Podle § 29 odst. 1, 2 tr. zákoníku čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Z hlediska tohoto právního vymezení nutné obrany je zřejmé, že její podstatou je odvrácení nebezpečí, které vzniká útokem směřujícím proti zájmu chráněnému trestním zákoníkem, a to činem, který by jinak byl trestným činem namířeným proti útočníkovi. Nutná obrana je uplatněním práva proti bezpráví, kdy svépomoc nahrazuje nedostatek ochrany zájmů chráněných trestním zákoníkem ze strany veřejné moci (nahrazuje tak ve své podstatě zásah veřejných orgánů). Přitom je třeba vycházet ze zásady, že riziko vyvolané útokem by měl nést útočník, a nikoli obránce.

28. Odvolací soud v této souvislosti v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že obhajoba obviněného, že jednal v nutné obraně, je vyloučena v případě, kdy obviněný tvrdil, že k oběma výstřelům došlo nechtěně. Avšak ani v případě obhajoby, kterou obviněný připustil, že spouští pistole zmáčkł, se podle názoru odvolacího soudu o jednání v nutné obraně nejedná, neboť „obžalovaný nebyl napadán fyzicky tak, jak ve své obhajobě popisoval. Je zřejmé, že jak intenzitu útoku, tak následky zveličoval, což je patrné mimo jiné z toho, že svědci F. J., ani P. A. poté, co se obžalovaný J. M. vrátil do restaurace T., na něm žádné takové příznaky nepozorovali. Obžalovaný bez problému mluvil, ukazoval jim zbraň i náboje a popisoval konflikt, k němuž došlo. Obžalovaný také, přestože se na náměstí později objevila hlídka Policie ČR, ani později neučinil žádné oznámení o tom, že byl fyzicky napaden, ani o použití střelné zbraně. Je zřejmé, že ani jeho zranění nebylo nějak závažné, neboť nevyhledal lékařské ošetření“ (strana 16 napadeného rozsudku odvolacího soudu).

29. K tomu Nejvyšší soud považuje za nutné zdůraznit, že smyslem nutné obrany je odrazit útok a uchránit napadený zájem, a proto je za ni považován i útok vyprovokovaný (srov. NOVOTNÝ, O., VANDUCHOVÁ, M., ŠÁMAL, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 268, 270). V tomto případě však vzniká otázka, zda se vůbec o „nevhodné chování“ ve formě provokace, jak uvádí znalec JUDr. Z. N., ze kterého odvolací soud vychází, v obecném smyslu tohoto slova jednalo, neboť za provokaci se považuje „úmyslně vyzývavý projev, čin, vyzývavé chování“ apod. (viz PETRÁČKOVÁ, V., KRAUS, J. Akademický slovník cizích slov. Praha: Academia, 2001, s. 630). V tomto případě měla „provokace“ spočívat jen v tom, že obviněný přistoupil k J. Š. a M. V. s výzvou, aby nechodili do jeho restaurace, kdy je vůbec otázkou, zda šlo o provokaci a zda se nejednalo spíše ze strany obviněného o nikoli zcela uvážený postup, který byl spouštěcím podnětem k zmíněné reakci jmenovaných a jenž byl ze strany obviněného veden snahou, aby zabránil následnému výtržnickému chování obou jmenovaných v jeho restauraci. Také s těmito okolnostmi se odvolací soud dostatečně nevyptával.

30. Po subjektivní stránce úmysl při jednání v nutné obraně zahrnuje všechny její podmínky, zejména pak to, že tu je určitý, přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákoníkem, že obrana má určitou intenzitu a má vyvolat určité následky, tedy odvrátit tento útok způsobem, který není zcela zjevně nepřiměřený způsobu takového útoku. Obranný smysl jednání nemusí být jedinou pohnutkou. Úmyslné vybočení z podmínek a mezi nutné obrany v důsledku silného rozrušení, strachu, úleku nebo jiného omluvitelného hnutí mysli anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného vede, došlo-li k ublížení na zdraví nebo k způsobení těžké újmy na zdraví, k použití privilegované skutkové podstaty ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a tr. zákoníku (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 400, 408).

31. Z toho vyplývá, že je třeba, aby soudy v takových případech, jako je posuzované jednání obviněného J. M., nejprve zodpovědně objasňovaly všechny okolnosti rozhodné pro posouzení nutné obrany ve smyslu § 29 tr. zákoníku a zjištěné okolnosti také správně hodnotily z toho hlediska, zda obrana směřovala proti útočníkovi, zda šlo o útok přímo hrozící nebo trvající a zda obrana nebyla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. U nutné obrany se nevyžaduje přiměřenost obrany ve smyslu naprosté proporcionality mezi významem chráněného společenského vztahu a vztahu dotčeného, což zákon zdůrazňuje slovy „zcela zjevně nepřiměřená“. Proto o vybočení z mezi nutné obrany pro její zcela zjevnou nepřiměřenost půjde jen tehdy, jestliže pachatel použil prostředku podstatně silnějšího, než bylo za dané situace třeba k odvrácení útoku, nebo když škoda, způsobená nutnou obranou, je v hrubém nepoměru ke škodě hrozící z útoku. Každý případ nutné obrany musí být posuzován komplexně ve všech souvislostech jeho okolností a přísně individuálně (srov. rozhodnutí č. II/1965 Sb. rozh. tr.). Takový zodpovědný a ucelený způsob posouzení všech skutečností je nezbytný v každém konkrétním případě, neboť každý takový případ se projevuje jedinečnými skutečnostmi. Zásadně je nutné brát v úvahu, že: „Přiměřenost není vyloučena neúměrností mezi napadeným a obětovaným zájmem; možno beztrestně chránit i zájem nižší kategorie nebo v konkrétním případě méně závažný, a to i obětováním zájmu vyššího nebo v daném případě významnějšího. Obrana je zřejmě nepřiměřená útoku, není-li podle poznatků a úsudku bránícího se, k jehož psychickému stavu vyvolanému útokem třeba přihlížet, k odvrácení útoku potřebná a kromě toho též je-li zcela neúměrná jeho intenzitě i významu... Proto nejsou zachovány meze nutné obrany, pakliže obránce útočníka úmyslně usmrtil, ačkoli stačilo jej poranit, ani usmrtil-li obránce útočníka, aby odvrátil útok na majetek malé závažnosti.“ (srov. SOLNAŘ, V. Systém československého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Praha: Akademia, 1972, s. 109).

32. Pro posouzení toho, zda byla obrana proti útoku přiměřená, nebo zda již šlo o intenzivní exces, je třeba zvažovat, jaká tato obrana byla, tedy zda „nebyla silnější, než k odvrácení útoku bylo třeba. Dolní přirozenou hranicí je taková obrana, jež k odvrácení útoku právě ještě stačila. Byla-li slabší, zvítězí útočník a pak je jasné, že obrana byla pod dolní hranicí přiměřenosti. Obránce nemůže ex ante vědět, jak dopadne, použije-li toho či onoho způsobu. Ale ani soud ex post to nemůže vědět, neboť situace i reakce protivníka jsou neopakovatelné... Zásadně by tedy obrana neměla být silnější, než je nutno. To lze uskutečnit jen tam, kde je obránce pánem situace, má v rukou silné prostředky obrany a může bez obav napřed použít slabšího způsobu. Jinak je tomu, když síly a prostředky jsou zhruba stejné. Tu nelze klást na obránce přehnané nároky. ... Nutná obrana přitom musí být tak silná, aby útok odvrátila“ (viz DOLENSKÝ, A. Přiměřenost nutné obrany. In Sborník prací z trestního práva k narozeninám prof. dr. Vladimíra Solnaře. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, 1969, s. 34, 35). Intenzita obrany, a tedy přiměřenost obrany intenzitě útoku, není závislá od použitého prostředku, ale od toho, jak tento prostředek obránce použije (srov. rozhodnutí č. 41/1981 Sb. rozh. tr.). Samotná skutečnost, že obránce použije proti neozbrojenému útočníkovi zbraně, neznamená, že jde o obranu zcela zjevně nepřiměřenou způsobu útoku (srov. rozhodnutí č. 47/1995 Sb. rozh. tr.). Spravedlivá nutná obrana není vyloučena tím, že napadený svým předchozím trestným skutkem, který však nebylo možno považovat za útok, dal k útoku podnět (srov. rozhodnutí č. 254/1947 Sb.

rozh. tr.).

33. Při posuzování intenzivního excesu je potřeba zvažovat i subjektivní hledisko osoby, která útok odvrací, neboť vykročení z mezí nutné obrany vyžaduje i vědomí pachatelovo (obránce), nebo alespoň možnost uvědomění si, že překračuje nutnou mez toho, co bylo potřebné, aby odvrátil od sebe protiprávní útok na zájmy chráněné trestním zákoníkem. Přiměřenost obrany je třeba zkoumat z hlediska subjektivního stavu obránce, tedy tak, jak se obránci jevila v době hrozícího nebo trvajících útoku, a nikoli tak, jak se později jeví osobám, které ji následně posuzují (srov. rozhodnutí č. 3791/1929 Sb. rozh. tr.).

34. Přechin ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku je, jak již bylo v zásadě uvedeno při posuzování vymezení skutku v napadeném rozsudku, privilegovanou samostatnou základní skutkovou podstatou (vedle podstaty vyjádřené v odstavci 1 téhož ustanovení), která postihuje úmyslné způsobení těžké újmy na zdraví jinému, jestliže pachatel jednal v některé z alternativně uvedených forem, v nichž je omluvitelná pohnutka spatřována, tzn. v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí mysli anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného. Jedná se o různé případy vyhroceného duševního rozpoložení pachatele, které ve svém důsledku způsobuje, že psychické pochody pachatele se dostanou do takového stavu, který značně ovlivňuje jeho následné jednání, tj. jedná se o stav, v němž pachatel reaguje pod jejich vlivem jinak, než kdyby nenastaly (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1552, 1553).

35. Silné rozrušení pachatele v době činu, které odůvodňuje mírnější postih podle privilegované skutkové podstaty ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, musí mít charakter tzv. omluvitelného hnutí mysli. Rozumí se jím afektivní reakce pachatele na vysoce závažové životní okamžiky, která je sice reakcí nepřiměřenou, avšak do jisté míry lidsky pochopitelnou. Jde o emocionální odezvu podmíněnou mimořádnými vnějšími okolnostmi, nikoli osobnostními dispozicemi pachatele (např. jeho zvýšenou popudlivostí a agresivitou). Pachatel jak vnitřně, tak zpravidla i navenek vykazuje značné emoční vzrušení či neklid, které ovlivňují jeho další jednání a projevují se v průběhu činu. Nejedná se o pouhé silnější emoce, ale o emotivní prožitky vystupňované, které sice nutně neovlivňují přičetnost, ale vedou ke značnému zúžení vědomí pachatele a k oslabení jeho zábran (č. [14/2011](#) Sb. rozh. tr.). Podle dikce zákona jde především o reakci, k níž došlo ze strachu, úleku či zmatku (srov. NOVOTNÝ, O., VANDUCHOVÁ, M., ŠÁMAL, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 30, 31).

36. Strach, úlek nebo zmatek pachatele se podřazují pod obecný pojem tzv. omluvitelných hnutí mysli, která pocházejí z polehčujících a pochopitelných duševních stavů pachatele. Tato omluvitelná hnutí mysli mohou navazovat jen na podněty mimořádné intenzity a závažnosti, protože musí vyvolat silné rozrušení pachatele (např. u strachu půjde o vystupňovanou obavu o život vlastní nebo o život blízkých osob, popřípadě o jinou vážnou újmu na zdraví). Nejedná se o pouhé silnější emoce, ale o emotivní prožitky vystupňované, které sice nutně neovlivňují přičetnost, ale vedou ke značnému zúžení vědomí pachatele a k oslabení jeho zábran. Přitom však musí jít o lidsky pochopitelnou reakci na některý z uvedených stavů. Zákon zde užívá pojem „omluvitelné hnutí mysli“, čímž vyjadřuje, že je třeba na pachatele hledět s určitou shovívavostí, což právě odůvodňuje nižší trestnost takového jednání. Na druhé straně to však neznamená, že by takový čin tím byl zcela ospravedlnitelný, neboť stále zůstává, byť mírněji, trestuhodným a zavrženíhodným, neboť jde o úmyslné jednání, které vede k poruše zdraví člověka (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. [3 Tdo 825/2013](#)).

37. Odvolací soud v přezkoumávané věci, ač každý z těchto hmotněprávních pojmů ve svém rozhodnutí zčásti posoudil, jejich vzájemný poměr nezkoumal. Pro úplnost je třeba připomenout, že

odvolací soud oproti závěru soudu prvního stupně, jenž v činu obviněného za zčásti odlišných skutkových okolností (viz shora) shledal zločin těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku, rovněž neakceptoval obviněným opakovaně namítaný požadavek na posouzení jeho jednání jako činu spáchaném v nutné obraně podle § 29 tr. zákoníku se závěrem, že se o ni pro intenzivní exces nejedná. Takto odvolací soud rozhodl i přesto, že upravil skutkové zjištění, že obviněný byl „fyzicky napaden“ a že „z obavy před dalším napadáním vytáhl svůj revolver“. Na základě těchto skutkových závěrů shledal, že obviněný jednal „v silném rozrušení ze strachu“, a považoval za naplněnu skutkovou podstatu přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku. Z uvedeného je zřejmé, že oba soudy považovaly obranu obviněného jako zcela zjevně nepřiměřenou způsobu a intenzitě útoku, která proti němu byla ze strany poškozeného J. Š. a svědka M. V. vedena, čímž v daném případě šlo o intenzivní exces z nutné obrany, protože útok poškozeného J. Š. a svědka M. V. nebyl dostatečně intenzivní, aby byl schopen v obviněném vzbudit obavy, které by odůvodňovaly použití střelné zbraně. Na nedostatečnou intenzitu útoku oba soudy usuzovaly především s ohledem na neprokázané zdravotní následky u obviněného, čímž se jeho stav neshodoval s jím tvrzenou závažností útoku, jakož i na chování obviněného po činu. Odvolací soud vzal za prokázané, že obviněný se do konfliktu dostal svým nevhodným chováním, přičemž připustil, že situace „kdy byl obviněný oběma fyzicky napaden a škrcen, je zřejmě jinou situací, než jak původně předpokládal, že se bude vyvíjet“ (viz strana 16 napadaného rozsudku odvolacího soudu). Takto vyslovený závěr však nevychází z dostatečně objasněných skutkových okolností o tom, jak čin proběhl, kdo na koho a za jakých souvislostí útočil, a proto nebylo možné zodpovědně učinit závěr o tom, zda obviněný jednal v nutné obraně či nikoli.

38. Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud shledal, že odvolacím soudem učiněný popis skutku, jak je ve výroku napadeného rozsudku vyjádřen, nevytváří potřebný základ pro správné právní závěry zejména pro vymezení znaku „silného rozrušení ze strachu“ u přečinu podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku a ani z něj dostatečně nevyplývá správnost závěru o intenzivním excesu z nutné obrany podle § 29 odst. 2 tr. zákoníku.

39. Posouzení činu, jímž pachatel způsobil poškozenému těžkou újmu na zdraví v silném rozrušení ze strachu vyplývajícího ze skutečnosti, že jej poškozený, třeba i za pomoci další osoby, jako útočník fyzicky napadl, jako přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku musí odpovídat popisu skutku ve výroku o vině v odsuzujícím rozsudku, který vyplývá z výsledků provedeního dokazování, přičemž musí být prokázano, že obava, v níž pachatel jednal, u něj vyvolala takové duševní rozpoložení, které ve svém důsledku způsobilo psychické pochody, silnější emoce či emotivní prožitky, jež vedly ke značnému zúžení jeho vědomí a k oslabení jeho zábran (srov. č. [14/2011](#) Sb. rozh. tr.). Pro závěr o naplnění znaku „silného rozrušení ze strachu“ nepostačuje jen skutkové zjištění, že obviněný jednal z obavy před dalším napadáním útočníka, která sice vyjadřuje jistou formu méně intenzivního strachu obviněného, ale náležitě neodráží „silné rozrušení“ z hlediska jeho intenzity a závažnosti, a proto je třeba v popisu skutku ve výroku o vině v potřebné míře vyjádřit i skutečnost, zda se obviněný nacházel v takovém duševním stavu, z něhož by bylo patrné značné emoční vzrušení či neklid, které by svědčilo o tom, že právě tento jeho duševní stav ovlivnil jeho další jednání a projevil se v průběhu činu, resp. v jeho reakci na předmětný útok. Jestliže tyto skutečnosti nejsou uvedeny ani v odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž nejsou uvedena žádná objektivní zjištění vzešlá z výsledků provedeního dokazování, která by takový závěr opodstatňovala, je to důvod pro zrušení dovoláním napadeného rozsudku v důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., zvláště když odvolací soud právní závěr o „silném rozrušení“ učinil jen na základě vlastní úvahy založené na tom, že obviněný měl z útočníků strach proto, že šlo o osoby mající fyzickou převahu, v místě bydlíště se opakovaně projevovali agresivně výtržnickým chováním a v době, kdy je kontaktoval, byli oba ve stavu opilosti. Odvolací soud nerozvedl, zda obviněný uvedené osoby znal, zda jimi byl někdy v minulosti napaden, zda se s nimi dostal do osobního sporu nebo jiné nepříjemné situace, která by v něm vyvolala takový emoční stav, z něhož by mohly v době činu

vyplynout takové možné hnutí mysli, které by u obviněného v době útoku a v umocnění jeho vlivu na psychiku vyvolaly stav, jenž by uvedený znak § 146a odst. 3 tr. zákoníku naplňoval. Žádné takové zjištění odvolací soud neučinil.

40. Na podkladě doposud soudy učiněných skutkových zjištění samotný útok poškozeného J. Š. a svědka M. V. rovněž není dostatečnou skutečností pro závěr o silném rozrušení, neboť na jedné straně tento útok odvolací soud považuje za nedosahující intenzity pro nutnou obranu z hlediska intenzivního excesu z nutné obrany, tedy co do míry obranného zákroku, neboť obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku, ale na druhé straně z téže okolnosti dovozuje „silné rozrušení ze strachu“ z útočníků ve smyslu přečinu podle § 146a tr. zákoníku. Nejvyšší soud tyto závěry odvolacího soudu, které blíže v napadeném rozsudku neodůvodnil, nepovažuje za daných skutkových zjištění za vnitřně souladné, neboť popis skutku obsažený ve skutkové větě napadeného rozsudku neobsahuje potřebná fakta, z nichž by měla existence předmětné omluvitelné pohnutky ve smyslu § 146 odst. 3 tr. zákoníku vyplývat.

41. Nejvyšší soud z těchto důvodů podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 3. 2015, sp. zn. 4 To 39/2015, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 11. 2014, sp. zn. 8 T 152/2011, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Českých Budějovicích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

42. Věc se vrací soudu prvního stupně (nikoliv odvolacímu soudu, u něhož byla vytýkaná pochybení především shledána) zejména proto, že bude potřeba nejen znovu hodnotit již provedené důkazy, ale také v návaznosti na shora uvedené právní závěry doplnit dokazování, a to zejména ohledně psychického stavu obviněného v době konfliktu, který má rozhodující význam pro posouzení shora podrobně rozebraných znaků nutné obrany podle § 29 odst. 1, 2 tr. zákoníku a přečinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku. Dále bude třeba se znovu zabývat náležitým hodnocením všech provedených důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř., a to s ohledem na rozporuplnost jednotlivých výpovědí obviněného J. M. a vyslechnutých svědků, což je činnost zejména soudu prvního stupně, který tyto důkazy v hlavním líčení v převážné míře provedl, a proto měl vytvořeny na základě zásad bezprostřednosti a ústnosti nejlepší podmínky pro jejich hodnocení.

43. V novém řízení se Okresní soud v Českých Budějovicích vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi a právními závěry, na které Nejvyšší soud shora poukázal. S ohledem na to, že odvolací soud učinil závěr o naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku, přičemž jak bylo shora uvedeno, nedostatečně objasnil znak „v silném rozrušení ze strachu“, který vyžaduje náležité posouzení duševního stavu obviněného, bude třeba v novém řízení doplnit dokazování přibráním znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, jenž by měl objasnit, v jakém duševním stavu se obviněný v době útoku nacházel. Silné rozrušení, které představuje duševní stav pachatele, je právním závěrem, pro nějž musí být v provedeném dokazování dostatečný podklad, nedostačuje proto pro něj, vzhledem ke konkrétním okolnostem posuzovaného případu, jen samotná úvaha soudů a nelze k němu dojít jen na základě zhodnocení způsobu chování obviněného. Z těchto důvodů jsou v posuzovaném případě splněny podmínky § 105 odst. 1 věta druhá tr. ř. pro znalecké zkoumání duševního stavu obviněného. Znalec z oboru psychiatrie by měl především posoudit, v jak velkém emočním rozpoložení se obviněný v době činu nacházel, zda z povahy a osobnosti obviněného a z okolností případu u něj šlo o vysoce vypjaté rozpoložení, jak silný stav psychického emočního vypjetí se u něj v době útoku dostavil, resp. zda u něj skutečně takový duševní stav nastal, čím se za dané situace konkrétně projevoval, eventuálně čím byl vyvolán, atd. Znalec by měl také uvést všechny další skutečnosti rozhodné pro posouzení právní otázky, zda se obviněný ve stavu silného rozrušení nacházel, či nikoli.

44. Další řízení se bez vypracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, ohledně silného rozrušení jako duševního stavu obviněného ze shora uvedených důvodů neobejde, jak ostatně je podle rozhodovací praxe soudů v obdobných případech obvyklé (srov. např. trestní věci, v nichž rozhodoval Nejvyšší soud usneseními ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. 3 Tdo 852/2010; ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. [7 Tdo 416/2011](#); ze dne 5. 9. 2012, sp. zn. [5 Tdo 932/2012](#); ze dne 16. 4. 2013, sp. zn. [4 Tdo 279/2013](#); ze dne 16. 10. 2013, sp. zn. [3 Tdo 643/2013](#); ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. [5 Tdo 1283/2014](#), a jiné). Znalecký posudek však bude v daném případě sloužit jen jako odborný skutkový podklad, neboť je nutno ho hodnotit stejně pečlivě jako každý jiný důkaz; ani on a priori nepoužívá větší důkazní síly a musí být podrobován všestranné prověrce nejen právní korektnosti, ale i věcné správnosti.

45. Nejvyšší soud také vysvětlil, proč zmíněné právní závěry odvolacího soudu o tom, že o nutnou obranu nešlo, nepovažuje na základě dosud provedeného a zhodnoceného dokazování za dostatečně doložené zjištěnými skutkovými okolnostmi. Na základě zevrubného rozboru v odůvodnění rozhodnutí uvedených důkazů a z nich vyplývajících skutečností Nejvyšší soud konstatoval, že odvolací soud nevěnoval náležitou pozornost všem provedeným důkazům, ani rozporům ve výpovědích svědků, zejména těch, kteří byli ovlivněni požitým alkoholem, nezohlednil všechny skutečnosti, jež z dokazování vyplynuly, a nezdůvodnil, proč některé svědecké výpovědi preferoval a vzal za podklad svých zjištění a jiné, na které bylo shora poukázáno, pominul. Z rozvedených souvislostí bylo zřejmé, že nalézací soud a ani odvolací soud najisto nestanovily, z jakých důvodů a kterého ze svědků považovaly při rozporuplnosti jejich výpovědí za natolik věrohodného, aby mohly z jeho výpovědi a v jakém směru vycházet při svých závěrech o vině obviněného, přičemž z napadeného rozsudku ani dostatečně nevyplývá, o které konkrétní skutečnosti vyplývající z provedeného dokazování své závěry odvolací soud opřel, jakož i proč některé skutečnosti pominul. V důsledku tohoto postupu odvolacího soudu do značné míry navazujícího na obdobně nedostatečné hodnocení důkazů ze strany nalézacího soudu se jeví napadený rozsudek nepřezkoumatelný, a proto je třeba, aby se nalézací soud všemi těmito skutečnostmi znovu podrobně zabýval.

46. Pochybnosti vzbuzují rovněž závěry odvolací soudu vycházející z obsahu znaleckého posudku JUDr. Z. N. z oboru kriminalistika, se zvláštní specializací sebeobrana, služební zákroky a vedení boje zblízka (č. l. 330 – 344 spisu), a z jeho výpovědi učiněné v hlavním líčení ze dne 1. 9. 2014 (č. l. 437 – 440 spisu). Nejvyšší soud poukazuje na to, že v hlavním líčení sám znalec připustil, že některé svědecké výpovědi, ze kterých soudy při svém rozhodování vycházely, neměl při vypracovávání svého posudku k dispozici (např. výpověď svědka V. R. – viz č. l. 439 spisu). Přesto tento znalec uvedl, že „je prokázáno, že obviněný lhal, když měl být pět minut dušen a on se pět minut snažil vyndat zbraň“ nebo že „se do situace vmanévroval sám svým postupem“. Rovněž uvedl, že „obviněný se do konfliktu neměl pouštět, i kdyby mu vešli do restaurace, měl tam hosty a personál, kdy tyto osoby by mu pomohly tyto dva odstranit“ a že „nevěří tomu, že obviněný nechtěl Š. poškodit“, nebo že obviněný „mohl mít zbraň připravenou jen tak, aby byla zaznamenána, a nemusel to nechat dojít do krajnosti“, anebo že kdyby „obviněný zůstal sedět v baráku, tak by k tomu nedošlo“. Znalec též uvedl, že „to, že obviněný tyto dva oslovil, považuje za provokaci, kdyby byl v jejich kůži, tak by to tak bral“, a že „nelze objektivizovat, kdo první začal“ (č. l. 439 spisu). Odvolací soud do svého rozsudku na straně 9 převzal závěry znalce a z odůvodnění rozhodnutí tak lze jen zmínit, že přijal tvrzení znalce, že není přesvědčen o tom, že v čase bezprostředně před střetem nebo při střetu měl obviněný zbraň ještě v pouzdře u pasu, že je „potřebné řídit se zásadou nevyvolávat konflikty...“, že obviněný se choval iracionálně, neboť muž běžné populace a jeho věku by se měl vyhnout osobám, o nichž má informace, že mohou být v podnapilém stavu agresivní, ..., přičemž nelze vyloučit ani předestřenou alternativu, že si byl vědom toho, že má zbraň nabitou ostrými náboji. Stejně tak odvolací soud akceptoval závěr znalce, že „... může téměř vyloučit, že by J. Š. a M. V. po prvním výstřelu pokračovali v boji s obviněným dál a nechali jej za dalších až dvacet sekund vystřelit podruhé“, a to aniž by zhodnotil ve vztahu k ostatním výsledkům provedeného dokazování, na které

bylo shora poukázáno a z kterých vyplývá, že někteří svědci slyšeli dvě střelné rány (srov. zejména výpovědi M. S. a V. R.). Dále znalec uvedl, že „... obviněný měl a mohl předpokládat, že některého z útočníků střelou zasáhne...“.

47. Z uvedeného je zřejmé, že znalec hodnotil výpovědi svědků i obviněného, což přísluší pouze soudu, a současně činil nikoliv jen odborné závěry, čímž se zpronevěřil zásadám pro zpracování znaleckého posudku, jehož účelem ve smyslu § 105 tr. ř. je objasnění skutkových okolností na základě odborných znalostí v příslušném oboru (viz rozhodnutí č. [56/1965](#) Sb. rozh. tr.). Takto mimo svá znalecká oprávnění učinil závěry, které mu nepřísluší.

48. Navíc znalec nerespektoval ani to, že jestliže je podání znaleckého posudku závislé na určitém hodnocení důkazů, znalec musí svůj závěr v posudku vyslovit podmíněčně, popř. alternativně, s ohledem na možná či v úvahu přicházející hodnocení opatřených důkazů orgánem činným v trestním řízení (srov. rozhodnutí č. [64/1980](#) Sb. rozh. tr.). Pokud si tedy důkazy navzájem odporují a mohou vést k různým skutkovým variantám, nesmí znalec zaujímat stanovisko k správnosti či pravdivosti určité skupiny důkazů nebo určité skutkové varianty, ale musí zpracovat znalecký posudek s přihlédnutím k různým možnostem (variantám) z takové důkazní situace vyplývajícím. Jestliže je však některá z alternativ podle poznatků příslušného vědního oboru podle specializace znalce nepřijatelná, tedy vyloučena (nikoli jen pochybná apod.), je třeba, aby to bylo ve znaleckém posudku výslovně uvedeno (srov. rozhodnutí č. [33/1981](#) Sb. rozh. tr.).

49. Z ustálené judikatury vyplývá, že pokud mají být závěry znalce opřeny o různé subjektivní údaje (např. o svědecké výpovědi o chování obviněného v době spáchání trestného činu) nebo o podkladové materiály, které jsou rozporné nebo se vzájemně vylučují, pak by měl znalec vypracovat podmíněný nebo alternativní závěr pro všechny možné varianty řešení, přičemž definitivní závěr o spolehlivosti podkladových materiálů a výběr jedné z variant řešení musí učinit orgán činný v trestním řízení, nikoliv znalec (viz MUSIL, J. Hodnocení znaleckého posudku. Kriminalistika [online]. 2010, roč. 42, č. 3, [cit. 7. 1. 2015], dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-znaleckeho-posudku.aspx>). Znalci proto ze všech uvedených důvodů nepřísluší hodnotit výpovědi ani činit právní závěry, a přestože orgány činné v trestním řízení jím nejsou vázány a jsou povinny jej hodnotit jako každý jiný důkaz (srov. zejména rozhodnutí pod č. [40/1972](#), č. [62/1973](#) a č. [55/1986](#) Sb. rozh. tr.), nalézací soud i odvolací soud uvedený znalecký posudek znalce JUDr. Z. N., i přes zjevné vady, které tento znalecký posudek vykazuje a na které bylo shora poukázáno, vzaly za podklad svých úvah o vině obviněného, aniž by uvedené vady hodnotily nebo kriticky uvážily.

50. Zásadně však Nejvyšší soud připomíná, že výsledky prováděného dokazování bude nutné soustředit i na pečlivé objasnění toho, zda obviněný jednal za podmínek nutné obrany podle § 29 tr. zákoníku, jak je na ně shora poukázáno. V té souvislosti bude nutné obezřetně zkoumat ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. obviněným uplatňovanou obhajobu, kterou bude třeba důsledně posuzovat na základě všech ve věci provedených důkazů.

51. Nejvyšší soud považuje za nutné, aby soud prvního stupně nejprve provedl dokazování, podle jehož výsledků by mohlo být jednoznačně určeno, kterou z nabízejících se verzí obviněného nebo útočníků, příp. i jinou verzi a s ní korespondující obsahy výpovědí dalších svědků, považuje za prokázanou, což zejména odvolací soud v přezkoumávaném rozhodnutí nesplnil, když jednak v rozporu s ustanovením § 263 odst. 7 tr. ř. hodnotil sám důkazy, které neprovedl, a ty, jež provedl, náležitě nezhodnotil ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř., jak byl povinen, tzn. bez alternativních skutkových zjištění (srov. rozhodnutí č. [I/1996](#) Sb. rozh. tr.). Zejména je třeba poukázat na jeho nedostatečné objasnění okolností, které by mohly odůvodnit použití nutné obrany, jež vycházely z nejednoznačně zjištěného skutkového stavu věci (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.). V dalším řízení se bude muset soud prvního stupně vyvarovat chyb, jež jsou shora vytknuty jemu i odvolacímu soudu, a dokazování vést tak, aby v něm bylo objasněno nejen to, jak intenzivní byla obava obviněného před dalším napadáním útočníka

v době jeho útoku, ale i to, zda prostředky použité k odvrácení této obavy byly přiměřené způsobu útoku z hlediska podle § 29 tr. zákoníku.

52. Soud bude muset brát v úvahu nejen všechna důležitá zjištění vyplývající z provedeného dokazování, ale tato zjištění konfrontovat i se zákonným vymezením nutné obrany, zejména co do vztahu hrozícího útoku a jeho intenzity a intenzity obviněným zvolené obrany, jak jsou tyto okolnosti jednání v nutné obraně vymezeny nejen právní teorií, ale i ustálenou judikaturou soudů stanovící hlediska, k nimž je třeba při řešení otázky případné zcela zjevné nepřiměřenosti nutné obrany způsobu útoku přihlížet. Zvažovat bude nutné to, že intenzita obrany, má-li být způsobilá odvrátit útok, může být zásadně silnější než intenzita útoku, přitom však nesmí být zcela zjevně, tj. přehnaně silnější, než je třeba k odvrácení útoku, a že je nutná obrana vyloučena z důvodu tzv. intenzivního excesu tehdy, když čin obránce zcela jasně, očividně a nepochybně neodpovídá všem rozhodným okolnostem charakterizujícím způsob útoku (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2005, sp. zn. [IV. ÚS 433/02](#)).

53. Na základě výsledků provedeného dokazování soud bude muset hodnotit všechny prokázané okolnosti, za nichž k činu došlo, a posuzovat povahu a nebezpečnost útoku, jímž byl obviněný ohrožen, intenzitu napadení s ohledem na stav, jak jej v době konfliktu prožíval obviněný. Nejvyšší soud pro úplnost svého závěru poukazuje na výpověď svědka M. S. ohledně intenzity útoku J. Š. a M. V. a jeho následků (č. l. 235, 236 spisu). Uvedené svědectví bude soud povinen při posuzování intenzity útoku v naznačeném smyslu vyhodnotit. Stejně tak bude povinen náležitě zhodnotit, zda se obviněný do konfliktu dostal svým „nevhodným chováním“, příp. svou „provokací“, na kterou doposud bez potřebných argumentů oba soudy bez dalšího usuzovaly (srov. strana 8 rozsudku soudu prvního stupně, strana 16 rozsudku odvolacího soudu). Dále bude nutné brát v úvahu i to, že obviněný ani samotný poškozený v době, kdy byl zraněn, zřejmě nevěděli o tom, že výstřelem byl skutečně zasažen, neboť tuto okolnost zjistil poškozený sám až poté, co druhý den vyhledal ošetření, kde byla neprůkazná rána na jeho těle lékaři jako střelné poranění konstatována.

54. V souvislosti s tím Nejvyšší soud připomíná, že nelze rezignovat na princip presumpce neviny, jenž vyžaduje, aby to byl stát, kdo nese konkrétní důkazní břemeno; existují-li jakékoliv pochybnosti, nelze je vyložit v neprospěch obviněného, ale naopak je nutno je vyložit v jeho prospěch. Z principu presumpce neviny plyne pravidlo *in dubio pro reo*, podle kterého, není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou-li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, nutno rozhodnout ve prospěch obviněného (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2009, sp. zn. [II. ÚS 1975/08](#)).

55. Závěrem je třeba zdůraznit, že soud může závěr o naplnění znaků skutkové podstaty přečinu podle § 146a odst. 3 tr. zákoníku učinit až tehdy, pokud dojde k závěru, že byl skutečně prokázán intenzivní exces z nutné obrany (§ 29 odst. 2 tr. zákoníku), tedy vyloučí, že obviněný jednal v nutné obraně jako okolnosti vylučující protiprávnost jeho činu. Za důkladným zodpovězením této otázky nelze vyloučit, že v průběhu dokazování bude nutné s ohledem na potřebné doplnění dokazování a závěry z něj vyplývající, jakož i nové zákonu odpovídající zhodnocení již provedených důkazů, provést i další důkazy.

56. Nejvyšší soud již jen připomíná, že podle § 265s odst. 1 tr. ř. je nalézací soud vázán shora uvedenými právními názory, které vyslovil v tomto rozhodnutí Nejvyšší soud, a je povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí Okresního soudu v Českých Budějovicích, a současně rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích, bylo zrušeno jen v důsledku dovolání obviněného, podaného samozřejmě v jeho prospěch, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (zákaz *reformationis in peius*).